

La nació en un xip

Xavier Duran

Pocs artefactes electrònics s'hauran fet tan populars com la memòria Flash USB que el president del Parlament de Catalunya, Ernest Benach, va utilitzar per dur el projecte d'Estatut a Madrid. És probable que siguem el primer país del món que ha utilitzat un *memory pen* com a suport de reivindicació nacional i de proposta legislativa d'una nova relació amb l'estat.

Però, tot i que McLuhan deia que el mitjà és el missatge, no n'hi ha prou introduint un text en un dispositiu tecnològicament molt avançat per concloure que el projecte té elements capdavanters socialment i ideològicament. I, tanmateix, en aquest cas els bits que ocupen el reduït espai del llapis de memòria diuen molt a favor dels qui han intervingut en l'elaboració, el debat i la redacció final de l'Estatut –polítics, entitats i ciutadans en general–. D'entrada, comprendre que en el món actual una llei bàsica que té quasi trenta anys s'ha de modificar no hauria de despertar crítiques. Les constitucions d'estats avançats sovint es modifiquen o reben afegits. És, en canvi, molt preocupant mantenir afeïssadament que un text constitucional és intocable, perquè el marc social, econòmic, cultural i tecnològic i les relacions entre els estats i entre els individus canvien i ho fan a una gran velocitat. Només cal veure com constitucions que en alguns temes –com ara la protecció ambiental o les tècniques de reproducció assistida– van ser avançades en el seu moment queden àmpliament superades per les exigències de la realitat.

D'altra banda, el projecte d'Estatut inclou al llarg de tot el text referències que palesen la voluntat d'adaptar-se als nous temps i d'adquirir eines per afrontar els nous reptes. El preàmbul mateix cita la protecció del medi ambient com un dels drets ciutadans. I l'article novè d'aquest preàmbul destaca que "l'accés als sistemes universals de comunicació, transport, innovació, recerca i tecnologia, així com el desenvolupament sostenible han de ser decisius per als catalans".

Al llarg del text hi ha diverses referències a aquests objectius. L'article 4.3 diu que els poders públics han de promoure, entre altres, el valor de la sostenibilitat. L'article 27 descriu diversos drets i deures relacionats amb el medi ambient. I mostra un bon equilibri, ja que allò de positiu que l'estat vol garantir va acompanyat de la responsabilitat que els ciutadans tenen perquè tothom ho assoleixi.

Hi ha altres temes que l'Estatut no oblidia. És cert que molts drets generals reconeguts en lleis fonamentals poden ser suficients per considerar que inclouen les qüestions més concretes que el progrés aporta. Però els parlamentaris catalans han entès que en el món actual cal ser explícits en drets com el de l'accés a les tecnologies de la informació i de la comunicació (article 53) o que no només cal informar sobre els serveis sanitaris, sinó també sobre els tractaments mèdics i els seus riscos i garantir la confidencialitat de les dades del pacient (article 23). I fins i tot diria que en un país on la cultura científica sovint queda marginada emociona saber que es garanteix "la formació humana, científica i tècnica de l'alumnat" (article 44.1) o que també es vol garantir l'ús del català "en totes les activitats docents, no docents i de recerca" (article 50.1). De passada, l'obligació de garantir coneixements suficients d'una tercera llengua en acabar l'ensenyament obligatori (article 44.2) desmunta qualsevol acusació de provincianisme.

Tot això, junt amb les referències a altres drets i deures, demostra que la modernitat del text no s'acaba en l'emboïllat de la memòria Flash. En aquest cas, McLuhan tindria raó.

El president del Parlament de Catalunya lliura el llapis de memòria amb el text de la proposta d'Estatut al president del Parlament Espanyol.

"És probable que siguem el primer país del món que ha utilitzat un llapis de memòria com a suport de reivindicació nacional i de proposta legislativa d'una nova relació amb l'estat"